בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזְער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרִסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב, עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן, עִיר הַשְּׁמָחָה!

גִּלָּיוֹן רל״א | **פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח תשפ״ו**

פְּאוֹת זָקָן

עִקַּר הַחֵן וְהַיֹּפִי!

* * *

פַּעַם עוֹרֵר מו״ר שְׁלִיטַ״א עַל גֹּדֶל חֲשִׁיבוּת מִצְוַת פְּאוֹת הָרֹאשׁ וְהַזָּקָן, עָנָה וְאָמַר: אָדָם צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּשֶׁזּוֹכֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֵּאוֹת קְדוֹשׁוֹת וְזָקָן קָדוֹשׁ, וְזוֹ מַתָּנָה נִפְלָאָה מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם זָקָן וּפֵאוֹת, שֶׁזֶּה עִקַּר הַיֹּפִי וְהַחֵן שֶׁל בַּר־יִשְׂרָאֵל!

וְאָמַר, שֶׁאֵצֶל הָרִבֵּה בְּנֵי־אָדָם שֶׁנִּתְגַּדְּלוּ בְּבֵית חֲרֵדִי, וְתָמִיד הָיָה לָהֶם זָקָן וּפֵאוֹת, קָשֶׁה לָהֶם לְהַעֲרִיךְ אֶת גֹּדֶל הַמְּצוָה הַזֹּאת, כִּי אֶצְלָם זֶה דָּבָר פָּשׁוּט מְאֹד בְּלִי לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ כְּלָל... אֲבָל בֶּאֱמֶת, אָדָם צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ בְּמִצְוָה קְדוֹשָׁה זוֹ, שֶׁהִיא מַרְאָה וּמְעִידָה שֶׁהוּא יְהוּדִי, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, גִּלּוּחַ, הֲלָכָה ג, אוֹת ב): **עִקַּר הַדַּת יִשְׂרָאֵל וְעִקַּר הַיַּהֲדוּת תָּלוּי בַּזָּקָן וּבַפֵּאוֹת, וּבָהֶם נִכָּר הַיְּהוּדִי, כִּי הוּא מִזֶּרַע בֵּרַךְ הַשֵּׁם, מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל. וּמִי שֶׁרוֹחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְרוֹצֶה לִכְפֹּר, חַס וְשָׁלוֹם, בֶּאֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, תְּחִלַּת הַכְּפִירָה הוּא, שֶׁמַּשְׁלִיךְ, חַס וְשָׁלוֹם, מֵעָלָיו הַזָּקָן וְהַפֵּאוֹת; וְעַל־כֵּן אָדָם צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ עִם הַזָּקָן וְהַפֵּאוֹת, וְלָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ זָקָן וּפֵאוֹת!**

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יז), שֶׁיֵּשׁ לְפָעָמִים שֶׁאֵיזֶה פָּחוּת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה נִעְנוּעַ עִם הַפֵּאָה שֶׁלּוֹ, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לוֹ הִתְפָּאֲרוּת גָּדוֹל מִזֶּה; וְתָמִיד הָיוּ אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מְנַעְנְעִים וּמְסַלְסְלִים בְּפֵאוֹתֵיהֶם וְזוֹכְרִים אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֵלּוּ - שֶׁיֵּשׁ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הִתְפָּאֲרוּת גְּדוֹלָה מִזֶּה!

[וְרָגִיל לוֹמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁבְּעֵת שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ לְסַפֵּר שְׂעָרוֹת רֹאשׁוֹ, אַף שֶׁבְּוַדַּאי הַסַּפָּר הוּא יְרֵא־שָׁמַיִם, יְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהַזְהֵר עַל פֵּאוֹתָיו - שֶׁלֹּא לְהוֹרִידָן, וּבָזֶה הוּא מְקַיֵּם מִצְוַת 'לֹא־תַעֲשֶׂה' שֶׁל (וַיִּקְרָא יט, כז) "לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תַשְׁחִית אֶת פְּאַת זְקָנֶךָ"].

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁצְּרִיכִין לְהַקְפִּיד מְאֹד שֶׁהַפֵּאוֹת יִהְיוּ מְסֹדָּרִים, וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד שִׁבַּח 'גֶּיקְרַייזְלטֶע פֵּאוֹת' [פֵּאוֹת מְסֹלְסָלִים], וְכַמּוּבָא בְּחַיֵּי־מוֹהַר״ן (אוֹת תקז), שֶׁפַּעַם אַחַת דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל מֵעִנְיַן הַפֵּאוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם תַּלְתַּלִּים שֶׁקּוֹרִין 'גֶּיקְרַייזְלטֶע פֵּאוֹת', וְאוֹמֵר מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל שָׁם: הֵבַנְתִּי אֵיזֶה רְמָזִים בִּדְבָרָיו, וְנִזְכַּרְתִּי שֶׁדִּבְּרוּ אָז מִפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, יא): "קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים", וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁהִיא בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַיֵּן־שָׁם; הֲרֵי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה עִנְיָן לְסַלְסֵל הַפֵּאוֹת דַּיְקָא.

וְאָמְרוּ צַדִּיקִים שֶׁזֶּה מְרֻמָּז בַּמָּה שֶׁכָּתוּב אֵצֶל יוֹסֵף הַצַּדִּיק (מוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשַׁ״י בְּרֵאשִׁית לט, ו) שֶׁהָיָה 'מְסֻלְסָל' בִּשְׂעָרוֹ, הֵינוּ בִּפְאוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וְיֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם הִדּוּר מִצְוָה [וּכְמוּבָא בְּהַגָּהוֹת 'עֵין־חָנוֹךְ' יוֹרֶה־דֵּעָה סִימָן קפ״א (בְּסוֹף סֵפֶר שׁוּ״ת 'יַד־חָנוֹךְ' לְהַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי חָנוֹךְ הֶעניְךְ מִפָּאסוֹב זַ״ל) בְּשֵׁם חֲמִיו הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ בַּעַל קְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב מִסִּיגֶעט זִי״ע, שֶׁמִּצְוָה לְסַלְסֵל אֶת הַפֵּאוֹת וּלְתַקְּנָם בְּיֹפִי, וְנִכְלָל בָּזֶה סְרִיקַת הַזָּקָן וְהַפֵּאוֹת, מִשּׁוּם "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" - 'הִתְנָאֶה לְפָנָיו בְּמִצְוֹת'; שֶׁיִּהְיוּ מִצְוֹת מְהֻדָּרוֹת, עַיֵּן־שָׁם].

וְהוֹסִיף מו״ר שְׁלִיטָ״א: שָׁמַעְתִּי מִפִּי מוֹהֲרָא״שׁ זי״ע, שֶׁקִּבֵּל מֵאֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה מְדַקְדֵּק לְהַרְטִיב וּלְסַלְסֵל הַפֵּאוֹת לִפְנֵי שֶׁהָיָה יוֹצֵא חוּץ מֵהַבַּיִת, וְכֵן רָאִינוּ הַרְבֵּה אֵצֶל מוֹהֲרָא״שׁ זי״ע, וּמַעֲשֶׂה הַצַּדִּיקִים תּוֹרָה הִיא, וּבְוַדַּאי יֵשׁ בָּזֶה עִנְיָנִים גְּדוֹלִים, מִלְּבַד מִדַּת הַנְּקִיּוּת וְדֶרֶךְ־אֶרֶץ שֶׁהָיָה עִקָּר גָּדוֹל אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל כַּיָּדוּעַ.

וּמוֹהֲרָא״שׁ הָיָה רָגִיל לוֹמַר בְּדֶרֶךְ צַחוּת, שֶׁעִנְיַן שֶׁל ׳פֵּרוֹת מְפֻזָּרוֹת׳ הֲרֵי מָצִינוּ בִּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה (פְּבָא־מְצִיעָא ב, א), אֲבָל עִנְיַן ׳פֵּאוֹת מְפֻזָּרוֹת׳ לֹא מָצִינוּ בְּשׁוּם מָקוֹם, וְאֵין לָזֶה שׁוּם מָקוֹר וְסֶמֶךְ, וּבִפְרָט לֹא בַּחֶדֶר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִקְפִּיד מְאֹד עַל נְקִיּוּת וְדֶרֶךְ־אֶרֶץ, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַמְדַקְדֵּק בָּזֶה!

וְסִיֵּם מו״ר שְׁלִיטָ״א, אֲשֶׁר מוּבָא מִצַּדִּיקִים, שֶׁתֵּבֵת פֵּאָ״ה עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָא הַשֵּׁם אֱלֹהִי״ם (86), וּבָזֶה שֶׁמְּסַלְסְלִים אֶת הַפֵּאוֹת וּמְסַדְּרִים אוֹתָם, בָּזֶה מְרַכְּכִים וּמַמְתִּיקִים אֶת הַדִּין הַמְּרֻמָּז בְּשֵׁם אֱלֹהִי״ם כַּיָּדוּעַ, וּמַה שֶּׁמַּרְטִיבִים אוֹתָם קְצָת בְּמַיִם הוּא גַּם עַל־דֶּרֶךְ הַמְּתָקַת הַדִּין בְּמֵימֵי הַחֶסֶד, וְעַל־דֶּרֶךְ שְׁטִיפַת וּמְזִיגַת הַכּוֹס יֵין שֶׁל קִדּוּשׁ בְּלֵיל־שַׁבָּת, שֶׁמְּקֻדָּם נוֹתְנִים מַיִם בְּתוֹךְ הַכּוֹ״ס שֶׁגִּימַטְרִיָא אֱלֹהִי״ם וְאַחַר־כָּךְ שׁוֹפְכִים קְצָת מַיִם מִן הַכּוֹ״ס אֶל תּוֹךְ הַיַּיִן, וְהַכֹּל עַל־דֶּרֶךְ הַמְּתָקַת הַדִּין.

[וְזֶהוּ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְכִּיר אֶת הַפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, יא): ״קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים״ בְּקֶשֶׁר לְהַפֵּאוֹת, כִּי גַּם תַּלְתַּ״ל בְּגִימַטְרִיָא עֶשֶׂר פְּעָמִים הַשֵּׁם אֱלֹהִי״ם, וְתֵבַת תַּלְתַּלִּי״ם הוּא בְּגִימַטְרִיָא עֶשֶׂר פְּעָמִים מַיִ״ם, וְהוּא הַמְּתָקַת כְּלָלִיּוּת הַדִּינִים, וְדוֹ״ק].

וּפַעַם בְּיוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַפְתָּלִי צְבִי מֵרוֹפְשִׁיץ זי״ע, אָמַר מו״ר שְׁלִיטָ״א שֶׁבְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ ׳זֶרַע־קֹדֶשׁ׳, בְּפָרָשַׁת קְדוֹשִׁים, עַל הַפָּסוּק (וַיִּקְרָא יט, כז): ״לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם״, מוּבָא דָּבָר נִפְלָא מְאֹד, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: ׳הִנֵּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עָשָׂה צְנוּרוֹת שֶׁתֵּלֶךְ הַחָכְמָה מֵהַנְּשָׁמָה שֶׁבְּמֹחוֹ לְלִבּוֹ, וְהַצְּנוּרוֹת הֵם שַׂעֲרוֹת הָרֹאשׁ, כִּי כְּתִיב בִּסְפָרִים שֶׁהַשְּׂעָרוֹת הֵם חֲלוּלִים, וְהוּא לְשׁוֹן שַׁעַר וּפֶתַח, וְדֶרֶךְ שָׁם הוֹלֶכֶת כֹּחַ הַנְּשָׁמָה שֶׁבַּמֹּחַ, וְשַׂעֲרוֹת הָרֹאשׁ (הַיְנוּ הַפֵּאוֹת) הוֹלְכוֹת עַד נֶגֶד הַזָּקָן, וְשַׂעֲרוֹת הַזָּקָן הוֹלְכוֹת עַד נֶגֶד הַלֵּב, וּבָזֶה נִמְשֶׁכֶת הַחָכְמָה מֵהַמֹּחַ עַד הַלֵּב, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר ״לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם״ – שֶׁלֹּא תְּגָרְמוּ בַּעֲוֹנוֹתֵיכֶם שֶׁיִּהְיֶה מָסָךְ מַבְדִּיל בֵּין הַמֹּחַ לַלֵּב, שֶׁתַּקִּיפוּ וְתִמְנְעוּ וְתַעֲשׂוּ מָסָךְ מַבְדִּיל חַס וְשָׁלוֹם סְבִיב הַמֹּחַ, שֶׁלֹּא יִתְפַּשֵּׁט כֹּחַ הַנְּשָׁמָה דֶּרֶךְ הַצְּנוּרוֹת שֶׁהֵם הַשְּׂעָרוֹת, לַלֵּב, לֹא תְּגָרְמוּ כֵּן! רַק שֶׁתִּרְאוּ לְעָבְדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁתִּתְפַּשֵּׁט כֹּחַ הַנְּשָׁמָה אֱלֹהוּת שֶׁבָּכֶם, וְשֶׁתַּרְגִּישׁוּ אֶת הַחֵלֶק אֱלֹהַּ שֶׁבָּכֶם׳ וְכוּ׳, עַיֵּן־שָׁם בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַמְּתוּקִים.

סִכֵּם מו״ר שְׁלִיטָ״א: הַיּוֹצֵא מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁשְּׂעָרוֹת הַפֵּאוֹת וְהַזָּקָן הֵם מַמָּשׁ צְנוּרוֹת הַמַּעֲבִירוֹת אֱלָקוּת מִן הַמֹּחַ אֶל הַלֵּב, וְאַשְׁרֵי הַמְּגַדֵּל אוֹתָם בְּשִׂמְחָה וְנִזְהָר מִלְּהַשְׁחִיתָם, שֶׁאָז יָאִיר לִבּוֹ עִם אוֹר הַחָכְמָה שֶׁיֵּשׁ בְּמֹחוֹ, וְיִזְכֶּה לְדִבֵּקוּת גְּדוֹלָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָמֵן וְאָמֵן!

׳אִמְרֵי־אִישׁ׳

״כַּאֲשֶׁר אָדָם זוֹכֵר אֶת תַּכְלִיתוֹ וְיוֹם מִיתָתוֹ – לֹא יִלְעַג מִשּׁוּם אָדָם!״.

מכון
׳יִשָּׂא מִדַּבְּרוֹתֶיךָ׳
להוצאת שיחות מו״ר הרה״צ שליט״א
יבנאל עיר הקודש - עיר השמחה